

V Bruseli 7. 3. 2013
COM(2013) 122 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Inteligentná regulácia – Plnenie potrieb malých a stredných podnikov

{SWD(2013) 60 final}

1. Úvod

Malé a stredné podniky tvoria hlavný pilier európskeho hospodárstva, pričom výraznou mierou prispievajú k inováciám, rastu a tvorbe pracovných miest. V Európskej únii zamestnáva 20,7 milióna malých a stredných podnikov 67 % pracovnej sily súkromného sektora. Nedávno uskutočnená štúdia preukázala, že v rokoch 2002 až 2010 vytvorili 85 % úplne nových pracovných miest v EÚ malé a stredné podniky. To zjavne svedčí o význame, ktorý majú pri tvorbe hospodárskeho rastu a pracovných miest v Európe¹.

Malým a stredným podnikom sa najlepšie darí v takom podnikateľskom prostredí, v ktorom regulácia vhodne reaguje na osobitné potreby malých a stredných podnikov, no zároveň napĺňa politické ciele. Regulácia je na jednotnom trhu potrebná, keďže vytvára rovnaké podmienky pre všetkých tým, že zabezpečuje spravodlivú hospodársku súťaž, prispieva k ľudskému zdraviu a bezpečnosti a k ochrane životného prostredia, pracovníkov a spotrebiteľov. Regulácia je nástrojom, prostredníctvom ktorého sa dosahujú ciele verejnej politiky EÚ v prospech európskych občanov. Pri jej koncipovaní by sa nemalo zabúdať na malé a stredné podniky.

Od prijatia iniciatívy „Small Business Act“ pre Európu (SBA) je znižovanie administratívnej záťaže a načúvanie hlasu malých a stredných podnikov pevne zakotvené v práci Komisie. Správa Komisie z roku 2011 „Minimalizovanie regulačného zaťaženia pre MSP – Prispôsobenie právnych predpisov EÚ potrebám mikropodnikov“ posúva túto prácu o krok ďalej. Staví na zásade „najskôr myslieť na malých“ uvedenej v SBA, ktorá požaduje, aby sa pri tvorbe právnych predpisov zohľadňoval ich vplyv na malé a stredné podniky a aby sa zjednodušilo existujúce regulačné prostredie². Zaviedla sa v nej možnosť v oprávnených prípadoch udeliť mikropodnikom výnimku z regulácie a možnosť zaviesť jednoduchšie právne režimy pre malé a stredné podniky³. V nedávnom oznámení o priemyselnej politike⁴ sa odporúčalo zjednodušenie regulačného a administratívneho prostredia, najmä pre malé a stredné podniky, a podčiarkol význam jednoduchého, stabilného a predvídateľného dlhodobého regulačného rámca pre investície do nových technológií a inovácií. V novom Programe regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT) sa identifikácia príležitostí na zjednodušenie, nadbytočných regulačných nákladov a oblastí, v ktorých existuje priestor na zlepšenie výkonnosti, stala neoddeliteľnou a stabilnou súčasťou procesu tvorby politik a programov⁵.

1 http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supporting-documents/2012/do-smes-create-more-and-better-jobs_en.pdf.

2 KOM(2008) 394 v konečnom znení, s. 7.

3 Správa Komisie „Minimalizovanie regulačného zaťaženia pre MSP – Prispôsobenie právnych predpisov EÚ potrebám mikropodnikov“, KOM(2011) 803.

4 COM(2012) 582 final – Oznámenie Európskej komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva.

⁵ COM(2012) 746 final, http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/com_2013_en.pdf.

V tomto oznámení sa skúma pokrok dosiahnutý pri:

- uplatňovaní výnimky na mikropodniky,
- zavádzaní jednoduchších právnych režimov pre malé a stredné podniky,
- zavádzaní porovnávacieho prehľadu týkajúceho sa malých a stredných podnikov,
- zabezpečovaní regulačnej vhodnosti.

Tiež sa v ňom uvádzajú ďalšie kroky, ktoré sa podniknú pri tvorbe politík a programov v prospech malých a stredných podnikov.

2. Výnimky z právnych predpisov EÚ pre mikropodniky

Predtým, než Európska komisia navrhne nové iniciatívy alebo revízie existujúcich právnych predpisov EÚ, prebiehajú komplexné prípravné práce. Tie sa začínajú uverejnením plánov, ktorými sa zainteresované strany informujú o možných iniciatívach Komisie, dostupných informáciách a plánovaných prípravných a konzultačných prácach. Tieto plány obsahujú prvotné informácie o vymedzení problému, ciele, možnosti a predbežné posúdenie vplyvu a plánovaný harmonogram. Sú verejnými dokumentmi a široký okruh zainteresovaných strán – od MSP po sociálnych partnerov – sa k nim môže vyjadriť. V plánoch sa tiež uvádza, kedy a ako prebehnú konzultácie so zainteresovanými stranami⁶. Komisia posudzuje možné hospodárske, sociálne a environmentálne dôsledky všetkých svojich návrhov, ktoré by mohli mať veľký vplyv, a to prostredníctvom posúdenia vplyvu. Posúdenia vplyvu obsahujú rôzne možnosti, ako problém vyriešiť, pričom jednou z nich vždy musí byť možnosť „neurobiť nič“. Posúdenia vplyvu podstupujú nezávislú kontrolu kvality predtým, než Komisia svoj návrh prijme.

Komisia sa prostredníctvom procesu posúdenia vplyvu snaží vyhnúť sa zbytočnému regulačnému zaťaženiu. Analyzuje, či sa mikropodnikom môže udeliť výnimka z uplatňovania iniciatívy bez toho, aby bol narušený cieľ daného návrhu.

Príklady výnimiek pre MSP, ktoré prijal zákonodarca EÚ a ktoré sa práve nachádzajú v procese implementácie členskými štátmi:

- o Malé obchody, ktoré predávajú elektrické a elektronické zariadenia, nemusia mať vyhradené priestory navyše na to, aby splnili povinnosti týkajúce sa prijatia späť použitých výrobkov a vyplývajúce z novej *smernice o elektrickom a elektronickom odpade*⁷. Táto povinnosť sa vzťahuje len na maloobchodné prevádzky väčšie ako 400 m².

Príklady výnimiek pre MSP, ktoré navrhla Komisia a ktoré v súčasnosti podstupujú legislatívny postup EÚ:

⁶ Napríklad v oblasti sociálnej politiky sa v zmluve ustanovuje povinnosť konzultovať sociálnych partnerov ešte predtým, ako Komisia predloží svoje návrhy.

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ zo 4. júla 2012 o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ), Ú. v. EÚ L 197/38, 24.7.2012.

- o Výrobcovia, ktorí dosiahli menej ako 500 registrácií *nových osobných automobilov* ročne, sú podľa návrhu Komisie na nariadenie, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 443/2009 o emisiách z automobilov⁸ oslobodení od povinnosti splňať cieľ CO₂.
- o Navrhuje sa, aby určité kategórie vozidiel, ktoré jazdia do vzdialenosti menšej ako 100 km od priestorov ich podniku, mali výnimku z nariadenia (ES) č. 561/2006, a teda boli oslobodené od povinnosti používať tachograf⁹.
- o V novom všeobecnom nariadení o ochrane údajov¹⁰ sa navrhuje, aby podniky, ktoré zamestnávajú menej než 250 osôb, nemuseli mať úradníka pre ochranu údajov a aby sa v súvislosti s MSP zvažili osobitné opatrenia v kontexte delegovaných aktov Komisie zameraných na bližšie určenie kritérií na stanovenie, či je posúdenie vplyvu v oblasti ochrany údajov potrebné.
- o MSP, ktoré zamestnávajú menej ako 250 osôb, by nemuseli splňať požiadavku v návrhu Komisie o ženách vo vrcholových orgánoch spoločností¹¹, v ktorom sa od spoločností, ktoré majú menej ako 40 % žien na pozíciách nevýkonných riadiacich pracovníkov, žiada, aby využívali transparentné výberové konania založené na neutrálnych výberových kritériách tak, aby sa do 1. januára 2020 dosiahol počet žien na týchto pozíciách vo výške 40 %.

Posúdenia vplyvu tiež preukázali, že nie vždy je možné udeliť mikropodnikom výnimku. Výnimka sa im nemôže udeliť napríklad vtedy, keď existujú jasné dôkazy, že ich vyňatie z rozsahu pôsobnosti by znamenalo, že daný právny predpis by nemohol plniť svoju funkciu, napr. chrániť pracovníkov alebo spotrebiteľov. MSP nemôžu dostať výnimku z požiadaviek uvedených v Zmluve o EÚ, ktoré sa týkajú napríklad ochrany základných práv. Nemôže sa im udeliť výnimka, ak sú právne predpisy konkrétne zamerané na malé firmy, ako napríklad tzv. *schránkové spoločnosti*¹², ktoré obchádzajú zákony, napríklad v oblasti služieb a hospodárskej súťaže. V prípadoch, keď mikropodniky nemôžu byť vyňaté z legislatívnych návrhov, musí posúdenie vplyvu obsahovať analýzu a dôvody tejto skutočnosti.

Obmedzenia možných výnimiek:

- Pri riešení problému obchádzania minimálnych požiadaviek EÚ na ochranu pracovníkov v kontexte *smernice o vysielaní pracovníkov*, a to prostredníctvom tzv. *schránkových*

⁸ Návrh Komisie na nariadenie, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 443/2009 s cieľom stanoviť postupy na dosiahnutie cieľa zníženia emisií CO₂ z nových osobných automobilov, COM(2012) 393.

⁹ Návrh Komisie na nariadenie, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovom zariadení v cestnej doprave a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006, KOM(2011) 451.

¹⁰ COM(2012) 11.

¹¹ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o zlepšení rodovej vyváženosti medzi nevýkonnými riadiacimi pracovníkmi spoločností kótovaných na burze a súvisiacich opatreniach zo 14.11.2012, COM(2012) 614 final.

¹² Tzv. *schránkové spoločnosti* sú spoločnosti, ktoré boli zriadené s cieľom využiť medzery v právnych predpisoch, pričom ako také neposkytujú žiadne služby zákazníkom, ale skôr vystupujú ako fasáda pre služby, ktoré poskytujú ich vlastníci. Takéto spoločnosti sú zvyčajne veľmi malé a často prevádzkujú len poštovú schránku – odtiaľ pochádza ich názov.

spoločností¹³, sa jasne ukázalo, že mikropodniky nemohli byť vyňaté z rozsahu pôsobnosti tejto smernice. Bolo to preto, lebo takéto schránkové spoločnosti sú skoro vždy mikropodnikmi a ich vyňatie by bolo narušilo hlavný cieľ opatrenia: zastaviť nekalé obchodné praktiky a nespravodlivé zaobchádzanie so zamestnancami.

- V návrhu nového *nariadenia o prekurzoroch drog*, ktorý predložila Komisia, bolo všeobecné vyňatie mikropodnikov z rozsahu pôsobnosti nemožné, pretože by to bolo ľahko viedlo k narušeniu cieľov daného právneho predpisu. S cieľom vyhnúť sa kontrolám zo strany orgánov by obchodníci s nelegálnym tovarom mohli zriaďovať mikrosubjekty. Existujúci regulačný rámec už spĺňa konkrétne potreby mikropodnikov, keďže existujúce prahy umožňujú spoločnostiam, ktoré predávajú alebo nakupujú prekurzory drog v množstvách pod istou hranicou, aby boli oslobodené od väčšiny povinností.

3. Dôraz na jednoduchších právnych režimoch pre MSP

Ak výnimky nie sú možné, vyvíja sa úsilie o to, aby sa regulačné návrhy prispôsobili MSP, napríklad prostredníctvom zavedenia jednoduchšieho súboru požiadaviek pre menšie podniky, znížených poplatkov atď¹⁴.

Príklady jednoduchších režimov pre MSP, ktoré nedávno prijal zákonodarca EÚ a ktoré nedávno nadobudli účinnosť alebo sú v procese implementácie členskými štátmi:

- Podľa novej smernice o energetickej efektívnosti 2012/27/EÚ malé a stredné podniky môžu, ale nemajú povinnosť vykonávať energetický audit. Členské štáty môžu vypracovať programy na podporu MSP, a to aj v prípade, že uzavreli dobrovoľné dohody, v záujme úhrady nákladov na energetický audit a následnej realizácie odporúčaní týchto vysoko nákladovo efektívnych auditov.
- Podľa nariadenia 305/2011 si mikropodniky teraz môžu vybrať jednoduchšie spôsoby, ako preukázať, že ktorýkoľvek zo *stavebných výrobkov*, ktoré jednorazovo uviedli na trh, spĺňa normy uplatniteľné na tento výrobok.

Príklady jednoduchších režimov pre MSP, ktoré navrhla Komisia a ktoré v súčasnosti podstupujú legislatívny postup EÚ:

- Komisia predložila návrhy s cieľom uľahčiť účasť MSP na verejnom obstarávaní. Uchádzači vo verejnom obstarávaní môžu namiesto originálnych dokumentov alebo certifikátov poskytnúť čestné vyhlásenia preukazujúce, že spĺňajú kritériá oprávnenosti. Len víťazný uchádzač by bol požiadaný o predloženie originálnych dokumentov. Podporovať sa bude rozdeľovanie verejných súťaží na menšie časti. Spolu s častejším využívaním elektronického obstarávania zjednoduší tieto modernizované pravidlá v navrhovanej *smernici o verejnom obstarávaní*¹⁵ účasť MSP na kontraktach v hodnote asi 18 % HDP EÚ.

¹³ Spoločnosti, ktoré boli formálne zriadené v nejakom členskom štáte, pričom medzi týmto štátom a ich činnosťami neexistuje prepojenie, s cieľom obchádzať právne predpisy iného členského štátu.

¹⁴ KOM(2011) 803, s. 6.

¹⁵ KOM(2011) 896.

V niektorých právnych predpisoch EÚ sa členským štátom ponecháva možnosť rozhodnúť sa, či chcú zaviesť jednoduchšie režimy pre MSP alebo nie (napríklad v oblastiach ako informovanie a porady so zamestnancami¹⁶, hygiena potravín¹⁷, odpady¹⁸ a ročné závierky¹⁹).

4. Porovnávací prehľad týkajúci sa MSP

Komisia každý rok vydáva porovnávací prehľad²⁰ obsahujúci regulačné iniciatívy, pri ktorých sa očakáva, že budú mať veľký vplyv na MSP. Tento porovnávací prehľad umožňuje všetkým zainteresovaným stranám vrátane siete národných zástupcov MSP identifikovať, kde a aký pokrok sa dosahuje na úrovni EÚ v oblasti právnych predpisov relevantných pre MSP. Umožňuje sledovať legislatívny cyklus od návrhu Komisie po jeho implementáciu členskými štátmi. Uvádzajú sa v ňom hlavné súvisiace otázky a naznačujú pozície, ktoré sa k nim prijali v rámci legislatívneho cyklu, a uvádza sa, či sa regulačné zaťaženie v jednotlivých fázach od prijatia návrhu Komisiou po jeho implementáciu zvýšilo alebo znížilo. Sledovanie implementácie v členských štátoch umožní, aby sa výsledky na úrovni, ktorá priamo ovplyvňuje podnikanie, hodnotili z hľadiska najlepších postupov²¹. Poukáža sa tým na to, ako môžu rôzne prístupy k implementácii ovplyvňovať celkové výsledky.

Hlavné právne akty a legislatívne návrhy, ktoré sa v porovnávacom prehľade podrobne monitorujú, boli uvedené v správe „Minimalizovanie regulačného zaťaženia pre MSP – Prispôsobenie právnych predpisov EÚ potrebám mikropodnikov“ z novembra 2011²². Z trinástich uvedených iniciatív Komisia prijala tri návrhy²³, ktoré sú uvedené v porovnávacom prehľade z tohto roku. V porovnávacom prehľade sa uvádzajú aj ďalšie iniciatívy, ktoré sa v roku 2012 označili za iniciatívy s veľkým vplyvom na MSP.

5. Podpora MSP a konzultácie s nimi

5.1 Konzultácia s MSP – všeobecné aspekty

¹⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/14/ES z 11. marca 2002, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre informovanie a porady so zamestnancami.

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín; nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín; nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu; nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na organizáciu úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu.

¹⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade.

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/6/EÚ zo 14. marca 2012, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 78/660/EHS o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností, pokiaľ ide o mikrosubjekty.

²⁰ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie pripojený k tomuto oznámeniu.

²¹ http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/best_practice_report/best_practice_report_en.htm.

²² Pozri prílohu II k oznámeniu Komisie COM(2011) 803.

²³ Návrh na revíziu nariadenia o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov [COM(2012) 11] a návrh na revíziu smernice Európskeho parlamentu a Rady o verejnom obstarávaní [KOM(2011) 896]. Návrh na revíziu smernice o odpade z elektrických a elektronických zariadení už viedol k revízii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ zo 4. júla 2012 o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ).

Malé a stredné podniky a organizácie, ktoré zastupujú ich záujmy, chcú vedieť, aké nové regulačné iniciatívy Komisia zvažuje, aký vplyv môžu mať a kedy môžu predložiť svoje názory v priebehu prípravného procesu. Uvítali uverejňovanie plánov a mnohé MSP požiadali o to, aby boli skôr informované o nadchádzajúcich konzultáciách. Komisia aktualizuje svoje konzultačné štandardy a plánuje uverejňovať priebežný kalendár plánovaných konzultácií na webovej stránke „Váš hlas v Európe“. V rámci registra transparentnosti zriadila aj mechanizmus varovania s cieľom informovať zainteresované strany o plánoch a nadchádzajúcich konzultáciách.

V iniciatíve „Small Business Act“ sa tiež stanovili pevné riadiace mechanizmy založené na úzkej spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými MSP. Implementáciu tejto iniciatívy v súčasnosti podporujú zástupcovia MSP, ktorí tvoria sieť zástupcov členských štátov na vysokej úrovni. Stanovenie jednotného kontaktného miesta pre všetky otázky súvisiace s iniciatívou SBA v členských štátoch posilnilo uplatňovanie jej zásad a členským štátom umožnilo vymieňať si najlepšie postupy. S cieľom priamo zapojiť zainteresované strany sa na zasadnutiach tejto siete na pozícii pozorovateľov zúčastňujú obchodné organizácie zastupujúce MSP na európskej úrovni. Cieľom týchto činností je zabezpečiť, aby sa prostredníctvom intenzívnejšej výmeny najlepších postupov stalo znižovanie regulačného zaťaženia v členských štátoch prioritou. Táto sieť bola napríklad mimoriadne osočná pri skrátení času na zriadenie podniku v Európe²⁴. Komisia okrem toho navrhla, aby sa vymenovanie zástupcov MSP a vykonávanie Testu MSP členskými štátmi zaviedli ako nevyhnutné podmienky na to, aby členské štáty mohli dostávať podporu pre MSP z Európskeho fondu regionálneho rozvoja²⁵.

V súčasnosti sa konajú aj pravidelné výročné stretnutia, na ktorých sa zúčastňujú združenia MSP a Komisia s cieľom identifikovať a monitorovať prioritné iniciatívy týkajúce sa MSP v pracovnom programe Komisie (pozri prílohu II v pracovnom dokumente útvarov Komisie pripojenom k tomuto oznámeniu), ako aj vplyv týchto iniciatív na MSP. Komisia využíva sieť Enterprise Europe Network (EEN) na priame konzultácie s MSP, ako aj mikropodnikmi o budúcich právnych predpisoch (konzultácia „panela pre MSP“) a na zistenie ich spätnej väzby v súvislosti s existujúcimi právnymi predpismi EÚ (databáza „spätnej väzby MSP“). Obchodné organizácie a členské štáty privítali tento vývoj, ktorý považujú za dôležitý pre politiku v oblasti MSP.

Komisia zorganizovala v roku 2012 aj konferencie s MSP z Nemecka, Holandska, Švédska, Spojeného kráľovstva, Poľska a Talianska. Tieto konferencie umožnili podnikateľom z radov malých a stredných podnikov, aby uviedli problémy, s ktorými sa stretávajú rôznych oblastiach, akými sú pracovné právo, regulácia uvádzania výrobkov na trh a súvisiaci proces stanovovania európskych noriem výrobkov potvrdzujúci súlad výrobkov s regulačnými požiadavkami, zdravie a bezpečnosť, životné prostredie, DPH a hygiena a označovanie potravín. Konferencie zároveň poslúžili na osobné rozhovory a výmenu podrobných informácií a stanovísk. Získané informácie sa v súčasnosti takisto zapracúvajú v rámci mapovania a programovania programu REFIT.

Komisia tiež pravidelne uskutočňuje konzultácie s organizáciami zamestnávateľov MSP prostredníctvom konzultácií so sociálnymi partnermi EÚ a prostredníctvom práce európskych

²⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/start-up-procedures/progress-2011/index_en.htm.

²⁵ KOM(2011) 615 v konečnom znení/2.

výborov pre sociálny dialóg. Združenia MSP aktívne prispievajú k definícii a implementácii pracovného programu európskych sociálnych partnerov na roky 2012 – 2014²⁶.

Na malé a stredné podniky sa zamerala skupina na vysokej úrovni pre oblasť administratívnej záťaže (HLGAB), ktorá je expertnou skupinou vytvorenou v roku 2007 s cieľom poskytovať Komisii poradenstvo v oblasti znižovania administratívnej záťaže vyplývajúcej z právnych predpisov EÚ. Komisia nedávno predĺžila mandát tejto skupiny do októbra 2014²⁷. Skupina bude poskytovať poradenstvo v oblasti regulačných opatrení EÚ, ktoré Parlament a Rada prijali v rámci programu na znižovanie administratívnej záťaže, a sledovať, ako 27 členských štátov tieto opatrenia implementuje. S malými a strednými podnikmi sa bude konzultovať o miere skutočného vplyvu, ktorý na ne majú prijímané opatrenia. Táto práca uľahčí výmenu informácií medzi členskými štátmi o rôznych spôsoboch implementácie právnych predpisov EÚ a prispeje k lepšiemu pochopeniu konečného vplyvu prijímaných opatrení.

5.2 Konzultácia „TOP10“

V rámci otvorenej konzultácie uskutočnenej prostredníctvom internetu v celej EÚ od októbra do decembra 2012 Komisia vyzvala MSP a organizácie zastupujúce ich záujmy, aby určili desať oblastí alebo častí právnych predpisov EÚ, ktoré považujú za najviac zaťažujúce. Mohli si vyberať zo zoznamu alebo ľubovoľne uviesť iné položky. Nežiadalo sa od nich, aby uviedli dôvody alebo vysvetlenia svojej voľby, hoci niektoré MSP tak urobili. Ani sa od nich nežiadalo, aby presne určili, či dané zaťaženie pochádza z právnych predpisov EÚ alebo vnútroštátnych právnych predpisov. Konzultácie umožnili MSP oznámiť svoje obavy priamo Komisii.

Pracovný dokument útvarov Komisie pripojený k tomuto oznámeniu obsahuje zhrnutie výsledkov tejto konzultácie. Celý súbor odpovedí sa posudzuje a následné opatrenia budú špecifikované v rámci programu regulačnej vhodnosti Komisie (pozri bod 6)²⁸.

V rámci konzultácie TOP 10 bolo zaslaných celkovo 1 000 odpovedí²⁹ vrátane od jednotlivých MSP (viac ako 600 odpovedí pochádzalo od MSP so sídlom v EÚ, pričom 40 % z nich boli mikropodniky) a organizácií zastupujúcich záujmy MSP na rôznych úrovniach v EÚ (takmer 150 odpovedí). Odpovede prišli takmer zo všetkých členských štátov EÚ (s viac ako polovicou odpovedí od jednotlivých MSP z troch členských štátov – Belgicko, Nemecko a Taliansko), ako aj z niektorých krajín mimo EÚ, najmä z Turecka.

Oblasti politík a častí právnych predpisov EÚ, ktoré uviedol najvyšší počet jednotlivých MSP a organizácií zastupujúcich MSP, sú uvedené v prílohe III (pozri pracovný dokument útvarov Komisie pripojený k tomuto oznámeniu).

Nariadenie REACH (registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemikálií – nariadenie (ES) č. 1907/2006) bolo tým opatrením EÚ, ktoré jednotlivé MSP a organizácie

²⁶ http://www.ueapme.com/IMG/pdf/EUSD_work_prog_2012-2014.pdf.

²⁷ http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/ind_stakeholders/ind_stakeholders_en.htm.

²⁸ COM(2012) 746 final, http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/com_2013_en.pdf.

²⁹ Úplné výsledky konzultácie boli uverejnené na webovej stránke Váš hlas v Európe.

zastupujúce ich záujmy uviedli najčastejšie. Oba druhy respondentov uviedli aj: právne predpisy v oblasti DPH³⁰, smernicu o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (smernica 2001/95/ES), smernicu o uznávaní odborných kvalifikácií (smernica 2005/36/ES) a smernicu o ochrane údajov (smernica 95/46/ES). Napriek tomu, že určili rôzne konkrétne legislatívne opatrenia, obidve kategórie respondentov uviedli právne predpisy týkajúce sa odpadov³¹ a trhu práce³². Právne predpisy o záznamových zariadeniach v cestnej doprave pre jazdy a doby odpočinku [nariadenie (EHS) č. 3821/85]; postupy zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby (smernica 2004/18/ES) a modernizovaný colný kódex [nariadenie (ES) č. 450/2008] boli takisto zahrnuté v TOP 10.

6. Reakcie na konzultácie s MSP

Komisia zastáva názor, že výsledky konzultácie sú dôležitými signálmi obáv MSP. Na tieto konzultácie nadviaže rôznymi spôsobmi.

Po prvé, už prebiehajú práce na niekoľkých právnych predpisoch uvedených v konzultácii TOP 10:

- *Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemických látok (REACH)* – nariadenie (ES) č. 1907/2006: preskúmanie bolo ukončené v roku 2012 a prijaté začiatkom roku 2013. Bolo podporené mnohými tematickými štúdiami, ku ktorým prispelo viac ako 1 600 spoločností. V preskúmaní sa dospelo k záveru, že nariadenie REACH funguje dobre a plní všetky ciele, ktoré je v súčasnosti možné posúdiť³³. Rovnako však poukazuje na to, že podiel záťaže pri dosahovaní cieľov nariadenia bol pre malé a stredné podniky neprimeraný a že túto otázku treba riešiť, keďže na ďalšej fáze registrácie látok do roku 2018 sa bude podieľať omnoho viac MSP. V tejto súvislosti Komisia dospela k záveru, že nenavrhuje zmeny v normatívnej časti textu nariadenia REACH, avšak prinesie konkrétne odporúčania na zníženie vplyvu nariadenia na MSP. Malo by sa však poznamenať, že návrh upraviť výšku poplatkov, ktoré sa majú platiť Európskej chemickej agentúre (ECHA) podľa veľkosti spoločnosti, sa zvažuje v kontexte zmeny a doplnenia nariadenia (ES) č. 340/2008.
- *Spoločný systém dane z pridanej hodnoty (DPH)* – smernica Rady 2006/112/ES: Komisia vypracovala oznámenie³⁴ Smerom k jednoduchšiemu, odolnejšiemu a efektívnejšiemu systému DPH prispôbenému jednotnému trhu. V roku 2012 navrhla balík opatrení s cieľom zabezpečiť bezproblémové zavedenie mini-jednotného kontaktného miesta

³⁰ Spoločný systém dane z pridanej hodnoty – smernica Rady 2006/112/ES, vrátenie dane z pridanej hodnoty platiteľom dane, ktorí nemajú sídlo v členskom štáte, ktorý daň vracia, ale usadeným v inom členskom štáte – smernica Rady 2008/9/ES.

³¹ Preprava odpadu – nariadenie (ES) č. 1013/2006, rámcová smernica o odpade – smernica 2008/98/ES a zoznam odpadov – rozhodnutie Komisie 2000/532/ES.

³² Opatrenia na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci – smernica 89/391/EHS; smernica o vysielaní pracovníkov – smernica 96/71/ES a smernica o pracovnom čase – smernica 2003/88/ES boli všetky uvedené v odpovediach na konzultáciu. Z hľadiska poradia uviedli MSP smernicu 89/381/ES na 6. mieste a organizácie zastupujúce ich záujmy uviedli túto smernicu na 3. mieste; smernica 96/71 bola uvedená na 19. a 8. mieste a smernica 2003/88/ES na 5. a 7. mieste.

³³ COM(2013) 49.

³⁴ KOM(2011) 851.

v roku 2015 tak, aby zdaňovanie telekomunikačných služieb, služieb rozhlasového a televízneho vysielania a elektronických služieb bolo priaznivejšie pre MSP tým, že poskytovatelia služieb budú dodržiavať svoje záväzky v celej EÚ podávaním jediného daňového priznania k DPH a platbou v členskom štáte, v ktorom majú sídlo. Komisia bude presadzovať rozšírenie tohto jednotného kontaktného miesta. Nedávnym zlepšením je aj to, že od januára 2013 legislatíva³⁵ umožňuje členským štátom zaviesť voliteľný systém, v ktorom podniky s ročným obrátom pod 2 000 000 EUR môžu odložiť zaplatenie DPH príslušnému daňovému orgánu až dovtedy, kým im skutočne neboli vyplatené platby od ich zákazníkov („hotovostné účtovníctvo“). Komisia takisto presadila zlepšenia v smernici o vrátení DPH s cieľom zaistiť, že sa uplatňuje, ako sa očakávalo, a že umožňuje ľahšie elektronické predkladanie žiadostí o vrátenie DPH.

- *Smernica 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (GPSD)*: V rámci tzv. balíka o bezpečnosti výrobkov a dohľade nad trhom, ktorý bol prijatý 13. februára 2013, Komisia navrhuje zrušiť smernicu 2001/95/ES a smernicu 87/357/EHS o výrobkoch, ktoré napodobujú potraviny, a nahradiť ich nariadením o bezpečnosti spotrebných výrobkov. Vzhľadom na predmet a cieľ navrhovaného nariadenia, nie je možné udeliť malým a stredným podnikom výnimku z povinností, ktoré toto nariadenie ukladá, pretože pravidlá zamerané na ochranu zdravia a bezpečnosti osôb sa musia uplatňovať bez ohľadu na veľkosť hospodárskeho subjektu. Tento balík však obsahuje jasné náznaky významu, ktorý Komisia pripisuje potrebám malých podnikov, a poskytuje usmernenia a pomoc, ktoré potrebujú na to, aby mohli dosiahnuť súlad s pravidlami.
- *Postupy zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby – smernica 2004/18/ES*: Komisia navrhla v roku 2011 novú smernicu o verejnom obstarávaní³⁶, o ktorej ešte prebiehajú diskusie v rámci legislatívneho postupu EÚ v Parlamente a Rade. Smernica by mala uľahčovať účasť MSP na zákazkách, pretože sa ňou významne zjednodušujú postupy aj vďaka zavedeniu čestných vyhlásení a podpore rozdelenia verejných súťaží na menšie časti.
- *Opatrenia na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci – smernica Rady 89/391/EHS*: Komisia začala v roku 2012 podrobný proces hodnotenia politiky s cieľom posúdiť význam, účinnosť a jednotnosť hlavnej smernice a viac ako 20 súvisiacich smerníc. Výsledky sa očakávajú v roku 2015.
- *Právne predpisy EÚ o odpade*: V roku 2013 začne Komisia rozsiahly prieskum politiky a právnych predpisov EÚ v oblasti odpadov, ktoré sa vzťahujú na kľúčové ciele rámcovej smernice o odpade, smernice o skládkach odpadu a smernice o obaloch a odpadoch z obalov, hodnotenie ex post (tzv. „kontrolu vhodnosti“) piatich smerníc, ktoré sa týkajú toku separovaných odpadov, a posúdenie, akým spôsobom je možné lepšie riešiť problém plastového odpadu.
- *Smernica o pracovnom čase – smernica 2003/88*: Komisia vykonala podrobné preskúmanie tejto smernice v roku 2010 a na jeho základe dospela k záveru, že je potrebná jej revízia. Európski sociálni partneri odpovedali na konzultáciu tým, že súhlasili, že budú rokovať o podmienkach tejto revízie. Sociálni partneri však nedávno

³⁵ Smernica 2010/45/ES.

³⁶ KOM(2011) 896.

oznámili, že tieto rokovania boli pozastavené bez dohody. Komisia v súčasnosti skúma, ako postupovať.

- *Záznamové zariadenia v cestnej doprave pre jazdy a doby odpočinku – nariadenie Rady (EHS) č. 3821/85*: V roku 2011 Komisia navrhla nové *nariadenie*³⁷, o ktorom ešte prebiehajú diskusie v Parlamente a Rade. Malým a stredným podnikom by malo priniesť úžitok, pretože určité typy vozidiel, ktoré jazdia do vzdialenosti menšej ako 100 km od priestorov ich podniku, by nemuseli mať nainštalovaný tachograf.
- *Uznávanie odborných kvalifikácií – smernica 2005/36/ES*: V roku 2011 Komisia predložila návrh novej smernice³⁸, ktorou sa modernizuje súčasná smernica. Je stále predmetom diskusie v Parlamente a Rade. Malým a stredným podnikom by bola nápomocná, pretože by uľahčila mobilitu pracovníkov tým, že popri ostatných opatreniach, zavedie európsky profesijný preukaz. Preukaz by orgánom členských štátov, ktoré regulujú tieto činnosti, uľahčil a urýchlil dokončenie formálnych postupov na uznávanie kvalifikácií odborníkov získaných v iných členských štátoch. Úspech a načasovanie jednotlivých výberových konaní môže mať úmerne väčší vplyv na menšie subjekty.

Po druhé, výsledky sa zohľadnia pri mapovaní právnych predpisov EÚ, ktoré prebieha podľa nedávno avizovaného Programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT). V rámci programu REFIT je prvým krokom mapovanie legislatívnych a politických oblastí s cieľom zistiť akúkoľvek nadmernú záťaž, nezrovnalosti, medzery, neúčinné opatrenia a kumulatívne účinky, aby sa výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, dosiahli čo najúčinnnejším spôsobom. Pozornosť sa bude venovať možnému regulačnému zaťaženiu vyplývajúcej zo spôsobu, akým sa právne predpisy EÚ vykonávajú na národnej a nadnárodnej úrovni. V programe sa budú brať do úvahy osobitosti MSP a význam regulačnej stability, o ktorej sa často hovorilo v priebehu mnohých konzultácií s MSP.

V niektorých prípadoch výsledky mapovania umožnia oznámiť, že sa revízia právnych predpisov môže rýchlo začať, pretože existujú jasné dôkazy o potrebe regulačného zníženia nákladov/zjednodušenia. V iných prípadoch môže byť potrebné podrobné hodnotenie, pretože existuje všeobecný potenciál na zjednodušenie pravidiel a zníženie regulačného zaťaženia, avšak je potrebné ďalšie posúdenie. V ďalších prípadoch nemusia byť potrebné žiadne okamžité následné opatrenia, napr. keď sa právne predpisy/oblasti právnych predpisov pokladajú za nákladovo efektívne alebo keď je ešte príliš skoro na posúdenie ich výsledkov/efektívnosti vynaložených nákladov.

Program REFIT takisto zabezpečí koordináciu a prioritizáciu kontroly legislatívneho *acquis* EÚ, ktorá sa začala v roku 2011, s cieľom posilniť uplatňovanie zásady „najskôr myslieť na malých“ a s cieľom určiť prípadné ďalšie výnimky alebo zníženie záťaže pre MSP, najmä mikropodniky.

Viacročné plány programu REFIT budú uverejnené a zainteresované strany a iné zúčastnené subjekty sa k nim budú môcť vyjadriť. Tým sa zainteresovaným stranám vrátane MSP a mikropodnikov umožní lepšie porozumieť a viac prispievať k práci Komisie.

³⁷ KOM(2011) 451.

³⁸ KOM(2011) 883 v konečnom znení.

Mapovanie a viacročné plánovanie v rámci programu REFIT bude zohľadňovať prácu, ku ktorej sa Komisia už zaviazala buď v dôsledku právnych požiadaviek v existujúcich právnych predpisoch EÚ pre štúdie, hodnotenia alebo správy, alebo v dôsledku jej existujúcich hodnotiacich programov. Komisia je vo všeobecnosti zaviazaná pravidelne hodnotiť, či právne predpisy EÚ dosiahli vytýčené ciele a či existujú jednoduchšie a lacnejšie spôsoby, ako získať rovnaké výhody a dosiahnuť rovnaké výsledky³⁹. Skúma tiež, či sa MSP časť legislatívy zdá byť ľahko zrozumiteľná a vykonávateľná a čo by sa ešte malo zlepšiť. Ak sa pri týchto hodnoteniach zistí priestor na zavedenie jednoduchších režimov, mohlo by to viesť k revízii s cieľom zabezpečiť právne predpisy viac zohľadňujúce potreby MSP a zároveň k dodržiavaniu povinností vyplývajúcich zo zmluvy a týkajúcich sa konzultácie v konkrétnych oblastiach politiky a k náležitému zohľadňovaniu názorov ostatných relevantných zainteresovaných strán.

7. Ďalšie kroky

Komisia bude v procese rozvoja a prehodnocovania svojich politík naďalej venovať mimoriadnu pozornosť malým a stredným podnikom. Program REFIT sa bude implementovať postupne, pričom jeho výsledky, ako aj porovnávací prehľad týkajúci sa MSP sa budú uverejňovať každý rok a zainteresované strany budú mať možnosť sa k nim vyjadriť. Konzultácie a dialóg medzi MSP a Komisiou sa budú naďalej zlepšovať prostredníctvom zástupcov MSP, väčšieho využívania siete Enterprise Europe Network a konferencií MSP, ako aj v rámci konzultácií so sociálnymi partnermi. Komisia bude pri revízii svojich usmernení týkajúcich sa hodnotení a posúdení vplyvu v rokoch 2013 a 2014 ďalej posilňovať spôsoby získavania údajov a stanovísk od MSP. V záujme plného zohľadnenia vplyvov na MSP si táto analytická práca vyžaduje dobrú informačnú základňu a štatistické údaje.

Riadiace a konzultačné mechanizmy v rámci iniciatívy „Small Business Act“ pre Európu budú zohrávať kľúčovú úlohu v práci na minimalizácii regulačného zaťaženia malých a stredných podnikov a na zabezpečovaní rozsiahlej konzultácie a zapojenia zainteresovaných MSP vrátane členských štátov. Sieť vnútroštátnych zástupcov MSP bude naďalej výrazným spôsobom prispievať k monitorovaniu vplyvu pracovného programu Komisie na MSP a k zabezpečeniu toho, že sa prostredníctvom väčšej výmeny najlepších postupov stane zníženie regulačného zaťaženia v členských štátoch prioritou. Pokračovať budú pravidelné stretnutia so združeniami MSP, aby sa podrobne monitorovalo uplatňovanie zásady „najskôr myslieť na malých“ v rámci nadchádzajúcich iniciatív Komisie identifikovaných ako priority. Komisia bude pokračovať v posilňovaní siete Enterprise Europe Network (EEN) s cieľom zvýšiť jej schopnosť poskytovať vysvetlenia právnych predpisov EÚ, získavať názory MSP na právne predpisy EÚ prostredníctvom panelov pre MSP.

Zohľadňovanie rozmeru MSP je spoločnou úlohou. Európsky parlament a Rada sa vyzývajú, aby zabezpečili, aby malé a stredné podniky nemali z právnych predpisov EÚ len výhody, ale takisto aby výsledkom legislatívneho postupu EÚ nebolo žiadne zbytočné zaťaženie malých a stredných podnikov. Členské štáty sa vyzývajú, aby využili existujúce príležitosti v právnych predpisoch EÚ na zmiernenie akékoľvek zaťaženia malých a stredných podnikov.

³⁹ COM(2012) 746. Pozri bod 7.

Pracovný dokument útvarov Komisie.

Porovnávací prehľad týkajúci sa MSP

Prioritné spisy o MSP v pracovnom programe Komisie na rok 2013

Výsledky konzultácie TOP 10